

ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี*

FACTORS INFLUENCING WOMEN'S POLITICAL PARTICIPATION IN PATHUM THANI PROVINCE

ชญชิตา ก้ววิจารณ์¹, ธนกฤต โพธิ์เงิน² และ สมนึก สอนเนย³

Chananchida Kuawicharn¹, Thanakrit Phongern² and Somnuek Sonnoi³

¹⁻³มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹⁻³ Pathum Thani University, Thailand

Corresponding Author's Email: chanansida@icloud.com

วันที่รับบทความ : 23 กุมภาพันธ์ 2568; วันแก้ไขบทความ 4 มีนาคม 2568; วันที่รับบทความ : 7 มีนาคม 2568

Received 23 February 2025; Revised 4 March 2025; Accepted 7 March 2025

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีเป้าหมายเพื่อ 1) สำรวจระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดปทุมธานี 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในพื้นที่ดังกล่าว และ 3) นำเสนอแนวทางพัฒนาเพื่อส่งเสริมบทบาททางการเมืองของกลุ่มสตรี การวิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมผสาน โดยอ้างอิงแนวคิดและทฤษฎีของนอร์แมน ไน และซิดนีย์ เวอร์บา ในส่วนของการศึกษาภาคปริมาณ กลุ่มประชากรเป้าหมายคือสตรีที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งสิ้น 632,655 คน กลุ่มตัวอย่างถูกกำหนดตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวน 384 คน ขณะที่การศึกษาเชิงคุณภาพมีการสัมภาษณ์ข้าราชการสตรี กลุ่มแม่บ้าน และนักการเมืองสตรีในจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งสิ้น 15 คน โดยใช้เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลอาศัยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่

Citation:

* ชญชิตา ก้ววิจารณ์, ธนกฤต โพธิ์เงิน และ สมนึก สอนเนย. (2568). ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(2), 70-91.

Chananchida Kuawicharn, Thanakrit Phongern and Somnuek Sonnoi. (2025). Factors influencing women's political participation in Pathum Thani Province. Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(2), 70-91.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดปทุมธานีโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามี 4 ด้านที่อยู่ในระดับสูง และ 1 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมืองมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด 2) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มสตรีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมี 2 ด้านที่อยู่ในระดับสูง และอีก 2 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมที่มีการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง รองลงมาคือการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ ขณะที่การรณรงค์หาเสียงและการเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างขององค์กรเป็นกิจกรรมที่มีการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด 3) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ปัจจัยด้านการสื่อสาร ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมืองมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ รวมถึงปัจจัยด้านจิตวิทยาไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดปทุมธานี

ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมบทบาทของสตรีในกระบวนการทางการเมือง รวมถึงออกแบบมาตรการที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของสตรีในสังคมการเมืองต่อไป

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง, กลุ่มสตรี, บทบาทสตรีทางการเมือง

Abstract

This study aims to: 1) examine the level of political participation among women in Pathum Thani province, 2) analyze the factors influencing women's political participation in the area, and 3) propose development approaches to enhance women's political engagement. The research employs a mixed-methods approach, drawing on the concepts and theories of Norman Nie and Sidney Verba. For the quantitative study, the target population consists of women aged 18 and above residing in Pathum Thani province, totaling 632,655 individuals. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table,

resulting in 384 participants. Meanwhile, the qualitative study involved interviews with 15 individuals, including female government officials, housewives, and female politicians in the province. The research tools included questionnaires and interviews. Data analysis utilized descriptive statistics such as frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The findings revealed that: 1) The overall level of political participation among women in Pathum Thani was high. When examined by category, four aspects were rated high, while one aspect was rated moderate. The highest average score was found in the social environment factor, while the lowest was in the political environment factor. 2) Women's participation in political activities was generally at a moderate level, with two aspects rated high and two aspects rated moderate. Voting had the highest level of participation, followed by interactions with government agencies. Conversely, campaign activities and participation in certain organizational events had the lowest levels of engagement. 3) The analysis of influencing factors indicated that communication, social environment, and political environment factors significantly impacted women's political participation. However, socioeconomic factors and psychological factors did not show a significant influence on women's political participation in Pathum Thani province.

The findings of this study can serve as a guideline for relevant agencies to promote women's roles in political processes and to design appropriate measures to encourage greater female political participation in society.

Keywords: Political participation, women's group, The Role of Women in Politics

บทนำ

นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ซึ่งเปลี่ยนจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประชาชนได้รับโอกาสให้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดทิศทางของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ ถูกระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ ซึ่งกำหนดขอบเขตและสิทธิในการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของประชาชน โดยเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยคือการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น การมีส่วนร่วมนี้ถือเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงระดับความเป็นประชาธิปไตยของสังคม หากประชาชนมีการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองอย่างเข้มแข็ง ย่อมส่งผลให้ระบอบประชาธิปไตยมีความมั่นคงและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวดที่ 16 ได้กล่าวถึงการปฏิรูปประเทศในหลายด้าน รวมถึงด้านการเมือง โดยกำหนดให้ประชาชนได้รับความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเสรี ตรวจสอบอำนาจรัฐได้ และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างกันโดยสุจริต นอกจากนี้ ยังเน้นให้กระบวนการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติเป็นไปอย่างอิสระ ปราศจากการชี้นำหรือครอบงำ ทั้งยังสนับสนุนให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมอย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองเติบโตเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความมั่นคง มีอุดมการณ์ร่วมกัน และเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการคัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถ ความซื่อสัตย์ และมีคุณธรรมเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการปฏิรูปทางการเมือง และส่งเสริมให้ระบอบประชาธิปไตยภายใต้สถาบันพระมหากษัตริย์มีความมั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างประชาธิปไตยให้แข็งแกร่ง อริสโตเติลเคยกล่าวไว้ว่า "มนุษย์เป็นสัตว์การเมือง" หมายความว่าไม่ว่าบุคคลจะสนใจการเมืองหรือไม่ แต่ท้ายที่สุดก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงผลกระทบจากนโยบายและกฎระเบียบทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของตนเองได้ การศึกษาเกี่ยวกับผู้หญิงและการเมืองในหลายประเทศทั่วโลกได้เน้นถึงการเรียกร้องความเสมอภาคและสิทธิที่เท่าเทียมระหว่างหญิงและชาย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. ความรุนแรงและความปลอดภัยของผู้หญิง: ผู้หญิงมักตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงทั้งในครอบครัวและสังคม เช่น การล่วงละเมิดทางเพศ การทำร้ายร่างกาย และการคุกคามทางเพศ รัฐควรมีบทลงโทษที่เหมาะสมต่อผู้กระทำผิด รวมถึงมาตรการเยียวยาและป้องกันความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิง

2. สิทธิในการสืบพันธุ์และสุขภาพของมารดาและบุตร: ในหลายประเทศ ผู้หญิงยังไม่มีสิทธิในการตัดสินใจเกี่ยวกับการตั้งครรภ์และการทำแท้ง ซึ่งเป็นประเด็นที่มีทั้งผู้สนับสนุนและผู้คัดค้าน อย่างไรก็ตาม สิทธิในการเลือกควรเป็นของผู้หญิงเอง นอกจากนี้ ในบางพื้นที่ เช่น ค่ายผู้ลี้ภัย แม่และเด็กไม่ได้รับการดูแลด้านสุขภาพที่เพียงพอ ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสุขภาพและโรคภัยต่าง ๆ

3. ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม: ผู้หญิงยังคงประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการศึกษา การจ้างงาน และรายได้ นโยบายที่เกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นให้ผู้หญิงได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกับผู้ชาย ทั้งในด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา และสวัสดิการ

4. สิทธิทางกฎหมายและการเมือง: การรวมตัวของกลุ่มสตรีในการเคลื่อนไหวทางการเมืองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียกร้องความเสมอภาค การผลักดันกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิของผู้หญิง และการสร้างโอกาสให้ผู้หญิงมีบทบาทในทางการเมืองมากขึ้น (Barbara J. Nelson & Najma Chowdhury, 1994)

จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาให้สตรีมีบทบาทที่เข้มแข็งขึ้นในกระบวนการทาง

การเมือง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการผลักดันนโยบายที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีในสังคมการเมืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี
3. เสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยด้านการสื่อสาร ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี
2. ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี
3. ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี
4. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี
5. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี

การทวนวรรณกรรม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนถึงความเป็นประชาธิปไตยของสังคม โดยเฉพาะบทบาทของสตรีที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาประเทศ การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมความเสมอภาคและความเข้มแข็งของระบบการปกครอง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในหลายมิติ โดย Verba, Scholzman และ Brady (1995) อธิบายว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมที่ประชาชนเข้าร่วมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางการเมือง ซึ่งรวมถึงการลงคะแนนเสียง การร่วมกิจกรรมของพรรคการเมือง และการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การศึกษาของ Huntington และ Nelson (1976) ยังเน้นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งล้วนมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละพื้นที่

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายด้าน ได้แก่

2.1 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ นักวิจัยหลายคนชี้ให้เห็นว่าการศึกษาของสตรีมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยสตรีที่มีระดับการศึกษาสูงมักมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากกว่า (Inglehart & Norris, 2003) นอกจากนี้ สถานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคงยังเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้สตรีสามารถมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น

2.2 ปัจจัยด้านจิตวิทยาการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาการเมืองชี้ให้เห็นว่าสตรีที่มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีทัศนคติทางการเมืองในเชิงบวกมักมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น (Conway, 2001) นอกจากนี้ ทัศนคติทางการเมืองของครอบครัวและบุคคลรอบข้างยังเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของสตรี

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม การศึกษาโดย Verba, Nie และ Kim (1978) พบว่าโครงสร้างสังคมที่เปิดโอกาสให้สตรีมีบทบาททางการเมืองมากขึ้นส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ สื่อมวลชนยังมีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งช่วยให้สตรีสามารถตัดสินใจและเข้าร่วมกระบวนการทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ปัจจัยด้านการสื่อสารทางการเมือง การสื่อสารทางการเมือง เช่น การพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองในครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสังคมล้วนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการเมืองระดับท้องถิ่น (Dalton, 2008) งานวิจัยในประเทศไทยยังพบว่ากลุ่มสตรีที่มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมักมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สูงขึ้น

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในประเทศไทย

การศึกษาหลายฉบับเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสตรีในประเทศไทยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมทางการเมืองยังคงอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น งานวิจัยของ วีระชัย ชันรุ่ง (2553) ศึกษาพบว่า สตรีมีแนวโน้มเข้าร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งมากกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ นอกจากนี้ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น การสนับสนุนจากครอบครัวและเครือข่ายชุมชน มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของสตรีอย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยของ บุศรา โพธิสุข (2558) ยังชี้ให้เห็นว่า สตรีในพื้นที่ชนบทมีข้อจำกัดในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เนื่องจากข้อจำกัดด้านบทบาททางสังคมและภาระหน้าที่ภายในครอบครัว

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดปทุมธานีได้รับอิทธิพลจากปัจจัยหลายด้าน รวมถึงระดับการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ ทัศนคติทางการเมือง และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในกิจกรรมทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ยังมีอุปสรรคบางประการที่จำกัดการเข้าถึงและการมีบทบาทของสตรีในเวทีการเมือง เช่น ข้อจำกัดด้านเวลา และภาระครอบครัว ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการสนับสนุนที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยเรื่อง ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี เป็นวิจัยแบบผสมวิธี (mixed-methods) วิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้แก่

1) วิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ กลุ่มสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี มีจำนวนทั้งสิ้น 632,655 คน (ที่มาสถิติจังหวัดปทุมธานี, 2565)

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี มีจำนวนทั้งสิ้น 632,655 คน (ที่มาสถิติจังหวัดปทุมธานี, 2565) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ Krejcie and Morgan (1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3) การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้าราชการและกลุ่มแม่บ้านและสตรีที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี จำนวน 15 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1 ข้าราชการสตรีในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 5 คน

3.2 กลุ่มแม่บ้านและและนักรการเมืองสตรีในพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็น เครื่องมือแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นต้น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีใน จังหวัดปทุมธานี จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการสื่อสาร 2) ปัจจัยทางสังคมและ เศรษฐกิจ 3) ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม 4) ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาและ 5) ปัจจัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวน 4 ได้แก่ 1) ด้าน การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 2) ด้านการรณรงค์หาเสียง 3) ด้านการติดต่องานของประชาชน และ 4) ด้านการร่วมกิจกรรมบางอย่างขององค์กร

4) ข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีโดย ลักษณะของข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert, R. (1967)

คำถามเป็นคำถามเชิงบวก (positive) คือ คำถามสนับสนุน โดยแบบสอบถามขอข้อ คำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่าของของลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert, R. (1967) กำหนด น้ำหนักคะแนน (scoring) ของตัวเลือกสำหรับแบบสอบถามที่เป็นลักษณะเชิงบวก ได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ค่าคะแนนเชิงบวก	ค่าคะแนนเชิงลบ
การมีส่วนร่วมมากที่สุด	5	1
การมีส่วนร่วมมาก	4	2
การมีส่วนร่วมปานกลาง	3	3
การมีส่วนร่วมน้อย	2	4

การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

1

5

กำหนดวิธีการแปลความหมายของข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้ค่าเฉลี่ยของประชากรและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากรและกำหนดความหมายตามขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน		การมีส่วนร่วมทางการเมือง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.80	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 - 2.60	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 - 3.40	หมายถึง	การมีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 - 4.20	หมายถึง	การมีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 - 5.00	หมายถึง	การมีส่วนร่วมมากที่สุด

การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlaltion coefficient) สำหรับการพิจารณาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ ดังนี้

ค่า r	ระดับความสัมพันธ์
.90 - 1.00	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
.70 - .90	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.50 - .70	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.30 - .50	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
.00 - .30	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก

เครื่องหมาย +,- หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบอกทิศทางความสัมพันธ์เมื่อ r มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)

r มีเครื่องหมายเป็น - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงข้ามกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงอีกตัวแปรหนึ่งจะมีค่าต่ำ)

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2) นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามารสร้างเป็นแบบสอบถาม

3) นำเสนอร่างแบบสอบถามให้แก่คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์ทำการตรวจสอบ

4) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์ให้คำแนะนำ

5) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน

ทำการตรวจสอบ ประเมินโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (item objective congruence index) เป็นรายบุคคลว่าข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ถ้าคำถามวัดได้ตรงจุดประสงค์	ได้ +1 คะแนน
ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงจุดประสงค์หรือไม่	ได้ 0 คะแนน
ถ้าคำถามวัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์	ได้ -1 คะแนน

แล้วนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทุกคนที่ได้ประเมินมารองลงในแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องข้อคำถามกับจุดประสงค์เพื่อหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถาม ดังนี้

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและได้ให้คำแนะนำในการนำไปปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำของคณะกรรมการ จนได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา โดยผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับจุดประสงค์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ โดยมีค่า IOC เท่ากับ 1 (ภาคผนวก ก) จากนั้นนำไปสู่กระบวนการตรวจสอบความเที่ยงตรง (reliability)

3) การนำแบบสอบถามไปทดลอง (try out) กับกลุ่มสตรีในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของ Cronbach (Cronbach, L, 1990) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ \frac{1 - \sum S_1^2}{\sum S_1^2} \right\}$$

(α = Coefficient)

α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n หมายถึง จำนวนข้อในแบบสอบถาม

S_1^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

$\sum S_1^2$ หมายถึง คะแนนความแปรปรวนทั้งหมด

จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach (Cronbach, L, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .93 ซึ่งมีค่าสูง จึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่ตรงต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งเอาไว้ โดยวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ขออนุญาตจัดทำหนังสือจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างที่จะแจกแบบสอบถาม คือ กลุ่มสตรี จังหวัดปทุมธานี เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด พร้อมหนังสือของคณะรัฐศาสตร์ และหนังสือขอความร่วมมือจากผู้วิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี โดยวิธีการออกพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3) นำแบบสอบถามที่ได้มาพิจารณาความสมบูรณ์เรียบร้อยทำการลงรหัส นำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยทั้งในเชิงเอกสาร (documentary research) และข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์และการแจกแจงแบบสอบถามเป็นกระบวนการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้แต่ละชุด
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การวิจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี จำแนกตาม อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีใน จังหวัดปทุมธานี

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1.1 สถิติพื้นฐาน 1.2 ค่าร้อยละ 1.3 ค่าเฉลี่ย Mean (\bar{X}) และ 1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard deviation (S.D.) 2) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน 2.1 โดยใช้ค่า T-test, F-test (One way Analysis of Variance: ANOVA) 2.2 การทดสอบความสัมพันธ์ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอย หรือสมการพยากรณ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี วิธีที่เหมาะสมที่สุดเป็นวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) โดยอาศัยตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรพยากรณ์ใช้วิธีการวิเคราะห์ การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการเลือกแบบคัดเลือกเข้า (Enter Method) ตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ

ผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี

การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม	ลำดับ
1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	3.4	.67	มาก	1
2. การรณรงค์หาเสียง	3.3	.65	ปานกลาง	3
3. การติดต่องานของประชาชน	3.4	.65	มาก	2
4. การร่วมกิจกรรมบางอย่างขององค์กร	3.3	.62	ปานกลาง	4
รวม	3.4	.63	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = .63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน ระดับมาก 2 ด้าน และระดับปานกลาง 2 ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = .67) รองลงมา การติดต่องานของประชาชน ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = .65) การรณรงค์หาเสียง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = .65) และการร่วมกิจกรรมบางอย่างขององค์กรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = .62)

2. การวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ซึ่งใช้ตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านการสื่อสาร (X_1) ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม (X_3) และ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (X_5) พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 สามารถพยากรณ์

ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสมการที่คาดว่าจะได้ มีดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี

องค์ประกอบ	b	β	t	Sig
CONSTANT	.561			
ปัจจัยด้านการสื่อสาร (X_1)	-.117	.015	-7.981	0.00**
ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม (X_3)	.012	.010	.513	0.00**
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (X_5)	.906	.009	95.822	0.00**

R = .982 F = 2178.946, Sig = .000, R² = .965

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี ปัจจัยด้านการสื่อสาร (X_1) ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม (X_3) และ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง (X_5) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ -.117 .012 และ .906 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R²) เท่ากับ .965 สามารถทำนาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีได้ ร้อยละ 96.50

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่นำเข้ามาสมการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถเขียนสมการการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .561 + -.117(X_1) + .012(X_3) + .906 (X_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .015(X_1) + .010(X_3) + .009(X_5)$$

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากผลการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 15 คน สรุปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีจังหวัดปทุมธานี ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าในปัจจุบันกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี มีบทบาทสำคัญทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นจึงให้ความสำคัญกับการไปลงคะแนนเสียงมากขึ้น เนื่องจากสตรีส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า การไปลงคะแนนเสียงเพื่อเลือกตั้งเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรูปแบบประชาธิปไตย และเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เราสามารถใช้สิทธิของเราเต็มที่ในการเลือกคนที่เราต้องการให้มาทำงานที่ตรงกับนโยบายที่เราชื่นชอบ

2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีจังหวัดปทุมธานี ในการรณรงค์หาเสียง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าในปัจจุบันกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี เริ่มมีบทบาทสำคัญทางการเมือง สังเกตได้จากการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากกว่าเมื่อก่อน เช่น กิจกรรมการผลักดันกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวกับสตรี และการเข้าร่วมกิจกรรมการโฆษณาประชาสัมพันธ์หาเสียงทางการเมือง กิจกรรมการออกมาเดินขบวนเพื่อรณรงค์การหาเสียงเพื่อสนับสนุนนักการเมืองทุกระดับทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ และที่สำคัญผู้หญิงหลายคนสามารถออกมาแสดงจุดยืนทางการเมืองของตัวเองอย่างชัดเจน และเสนอตัวเองเป็นตัวแทนของประชาชนมากขึ้น

3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีจังหวัดปทุมธานี ในการติดต่อนางของประชาชน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ากลุ่มสตรีมีบทบาทในการติดต่อนางของประชาชนในแง่มุมมองของการที่เข้าไปประสานงานตามหน่วยงานราชการหรือองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการร้องเรียน การขอให้แก้ไขปัญหาดังกล่าว กับเจ้าหน้าที่ หรือนักการเมืองที่เราสามารถฝากปัญหาหรือข้อเสนอแนะต่างๆ ทางการเมืองได้ โดยที่เป็นการประสานงานแบบไม่มีคู่แข่ง เป็นเพียงการประสานงานต่างๆเพื่อเรียกร้องความต้องการ หรือทวงถามการทำงานที่ไม่เป็นไปตามนโยบาย

4) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีจังหวัดปทุมธานี ในด้านการร่วมกิจกรรมบางอย่างขององค์กร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า กลุ่มสตรีได้เข้าร่วมในองค์กรต่างๆไม่ว่าจะเป็นองค์กรทางการเมือง องค์กรอิสระ เพิ่มมากขึ้น มีส่วนร่วมในการตรวจสอบกิจกรรมทางการเมือง ผลักดันการทำกิจกรรมต่างๆ ผ่านแคมเปญของพรรคการเมือง

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี พบว่าระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อตรวจสอบเป็นรายด้าน พบว่ามีสองด้านที่อยู่ในระดับสูง และอีกสองด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง รองลงมาคือการติดต่องานของประชาชน ในขณะที่ด้านการรณรงค์หาเสียงและการเข้าร่วมกิจกรรมบางอย่างขององค์กรมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ส่วนการติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วีระชัย ชันรุ่ง (2553) ที่ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี โดยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ สิ่งรื้อทางการเมือง เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับผู้อื่นและการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อิทธิพลจากครอบครัวและการศึกษาหาความรู้ทางการเมืองด้วยตนเอง

2. วิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี พบว่า **ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง** กลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีมีการใช้สิทธิ์เลือกตั้งในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูสิทธิ์ ชันติกุล (2553) ที่ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยพบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการใช้สิทธิ์เลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประเวศ แสงสุข (2553) ที่วิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตทวีวัฒนา ซึ่งพบว่า การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ประชาชนให้ความสำคัญมากที่สุด **ด้านการรณรงค์หาเสียงนั้น** กลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีมีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยการศึกษาของบุศรา โพธิสุข (2558) ซึ่งศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ก็พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการรณรงค์ทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน **ด้านการติดต่อประสานงาน** พบว่ากลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานทางการเมืองอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชัย ชันรุ่ง (2553) ที่ระบุว่าการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี **ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร** พบว่ากลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับปาน

กลาง ซึ่งเป็นผลที่สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชัย ชันรุ่ง (2553) ที่ชี้ให้เห็นว่าการเข้าร่วมประชุม อบรมสัมมนา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้นในระดับท้องถิ่น

3. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในจังหวัดปทุมธานี ได้แก่ การตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ความสนใจในการติดตามข่าวสารทางการเมือง และการมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง หากมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้สตรีมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ก็อาจทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในพื้นที่ดังกล่าวเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี โดยมีปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วม เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งซึ่งเป็นกิจกรรมที่กลุ่มสตรีให้ความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือการติดต่อประสานงานทางการเมืองที่แสดงถึงความสนใจและการมีบทบาทในภาคประชาสังคม ในขณะที่การรณรงค์หาเสียงและการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองขององค์กรอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเวลาและโอกาสที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมยังรวมถึงสิ่งแวดล้อมทางสังคม การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเมืองที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมยังต่ำสมควรได้รับการเพิ่มเติม ดังนี้

1) ผู้บริหารกลุ่มสตรีควรจะกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี ต้องจัดกิจกรรมเป็นหมู่คณะ เช่น การจัดกิจกรรมการเดินแอโรบิค โยคะ รำไทยและการบริหารข้อเสื่อม

2) ผู้บริหารกลุ่มสตรีควรจะกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี กิจกรรมกีฬาผู้สูงอายุ

3) ผู้บริหารกลุ่มสตรีควรจะกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนารายได้ของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี เช่น มหาวิทยาลัยผู้สูงอายุ มีกิจกรรมที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติ

จากผลการวิจัย พบว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติ ดังนี้

1) จากผลการวิจัยพบว่า การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะทำให้ความสำคัญและพัฒนาการโฆษณาประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการเมืองที่เป็นประโยชน์ผ่านทางสื่อมวลชนให้มากขึ้นเพื่อส่งข้อมูลข่าวสารไปถึงกลุ่มสตรีให้ได้มากที่สุด

2) จากผลการวิจัยพบว่ารายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทางการเมือง ควรจะพิจารณาถึงรายได้ของสตรีเป็นสำคัญ เพราะถ้าเป็นกิจกรรมที่มีค่าใช้จ่ายจำนวนมากก็จะได้รับความสนใจจากกลุ่มสตรี

3) จากผลการวิจัยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางสังคม มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทางการเมือง ควรจะให้การส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางสังคมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อจะช่วยกระตุ้นให้กลุ่มสตรีสนใจเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น

4) จากผลการวิจัยพบว่า จิตวิทยามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทางการเมือง ควรจะพัฒนาจิตวิทยาทางการเมืองให้มากขึ้น และศึกษาวิธีการนำจิตวิทยามาใช้ในการกระตุ้นให้กลุ่มสตรีสนใจเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองให้มากขึ้น

5) จากผลการวิจัยพบว่า สิ่งแวดล้อมทางการเมืองมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีมากที่สุด ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทางการเมือง ควรจะให้การส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเมืองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อจะช่วยกระตุ้นให้กลุ่มสตรีสนใจเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย พบว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

- 1) ควรศึกษาเรื่องกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้กลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานีควรเพิ่มพื้นที่ในการวิจัย
- 2) ควรศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนารายได้ของกลุ่มสตรีในจังหวัดปทุมธานี ควรเพิ่มตัวแปรในการวิจัย
- 3) ควรศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีควรเพิ่มเทคนิคและสถิติในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- วีระชัย ชันรุ่ง. (2553). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุศรา โพธิสุข. (2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุศรา โพธิสุข. (2558). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. ใน รายงานผลการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประเวช แสงสุข. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตทวีวัฒนา. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2553). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานผลการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วีระชัย ชันรุ่ง. (2553). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในระดับท้องถิ่นเทศบาล ในจังหวัดนนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). *ความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบบราย
มาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

สำนักงานสถิติจังหวัดปทุมธานี. (2565). *กลุ่มสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปที่พักอาศัยอยู่ใน
จังหวัดปทุมธานี*. เรียกใช้เมื่อ 12 มิถุนายน 2568
จาก <http://pathumthani.nso.go.th/index.php?lang=en>.

Conway, M. M. (2001). *Women and Political Participation: Cultural Change in
the Political Arena*. Washington, D.C.: Congressional Quarterly Press.

Dalton, R. J. (2008). *Citizen Politics: Public Opinion and Political Parties in
Advanced Industrial Democracies*. Washington, D.C.: CQ Press.

Huntington, S. P., & Nelson, J. M. (1976). *No Easy Choice: Political Participation
in Developing Countries*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Inglehart, R., & Norris, P. (2003). *Rising Tide: Gender Equality and Cultural
Change around the World*. New York: Cambridge University Press.

Verba, S., Nie, N. H., & Kim, J. (1978). *Participation and Political Equality: A
Seven-Nation Comparison*. Chicago: University of Chicago Press.

Verba, S., Schlozman, K. L., & Brady, H. E. (1995). *Voice and Equality: Civic
Voluntarism in American Politics*. Cambridge, MA: Harvard University
Press.

Barbara J. Nelson and Najma Chowdhury. (1994). *Women and Politics
Worldwide*. Paperback: Yale University.

Cronbach, L. (1990). *Essentials of Psychological testing*. (5th ed). New York:
Harper.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research
Activities". *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 –
610.

Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale, in Attitude
Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.

McClosky, Herbert. (1968). Political Participation, in *The International Encyclopedia of the Social Science*. New York: McMillan and Free Press.

Norman H. Nie and Sidney Verba. (1975). *Political Participation: in Handbook Political Sciences: Non Government Politic Reading by Greentein, I.* Fred and Polsby. W. Nelson. Massachusett Adison Wesley.